SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 146. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 1, 1992 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го СЕРПНЯ 1992 Ч. 146. РІК XCIX.

В УКРАЇНІ ЗРОСТАЮТЬ ЦІНИ НА ПРОДУКТИ

Київ (УНІАР). — Тут 28-го липня економіст Володимир Черняк запропонував „створити ринок кредитів в Україні і припинити кредитну емісію, яка дає могутній поштовх інфляції і не сприяє оздоровленню економіки". В. Черняк пропонує зняти підприємства з державного фінансування, перевівши їх на приватне кредитування. Це, на його думку, дасть змогу розвантажити бюджет України.

Тим часом у Криму та в різних областях України ціни на продукти дуже зросли. Свинина коштує 180 карбованців-купонів за кілограм, яловичина 160 купонів, олія 40 за кілограм, одна курка коштує 350 купонів, кролик — 400, яйця 30 купонів за десяток, молоко — 20 купонів за літр, вишні — 60 купонів за кілограм, чорна смородина — 70 купонів за кілограм, помідори — 60 купонів за кілограм, картопля 25 купонів за кілограм, цукор 60 купонів за кілограм.

На автомобільному ринку ціни такі: „Жигулі" від 100,000 до 420,000 карбованців або від 1,500 до 4,000 дол. „Волга" від 3,000 до 5,000 долярів; „Мерседес" від 8,000 до 15,000 дол.

Газета „Голос України" з 30-го липня надрукувала постанову Кабінету Міністрів України, згідно з якою до 1-го жовтня цього року ціни на хліб збільшуватися не будуть, а хлібопекарським підприємствам будуть виділені дотації Міністерством економіки для відшкодування витрат на виробництво хліба.

Міністерство внутрішніх справ України скерувало до областей три пересувні бригади з метою організації праці органів внутрішніх справ для збереження врожаю 1992 року. Починаючи з 24-го липня ці бригади виявили 16 крадіжок сільгосппродукції, сконфіскували понад 27 тонн зерна, 540 літрів вкраденої бензини, про що повідомляли місцеві телевізія та радіо. Зупинено 12 спроб вивозу за межі України товарів підприємствами і 95-громадянами. Не припиняється вивіз з України цукру. Зокрема в Чернігівській області затримано автомобіль Гомельського радіотехнічного заводу, на якому було п'ять тонн цукру. Подібний випадок був також у Турійському районі, де з колгоспу „Волинь" на автомобілі МАЗ намагалися вивезти 4,9 тонн цукру, тобто на суму 165,700 карбованців.

Українські вояки прибули до Сараєво

Сараєво, Боснія і Герцеґовина. — Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомляє, що 870 українських вояків прибули у середу, 29-го липня, до Сараєво для охорони місцевого летовища, щоб замінити канадців, речинець яких закінчився. Мирові сили, тка звані голубі шапки ООН, втримують за всяку ціну летовище забезпеченим для того, щоб дозвозити для населення міста Боснії і Герцеґовини, гуманітарну допомогу — харчі, медикаменти, накривала, теплий одяг тощо.

Представник Ради Безпеки ООН заявив, що військова частина України і 90 панцерних возів та тягарових автомобілів вже прибула до Сараєво і зайняла становище канадців. До них долучується ще частина вояків Індії, які знаходяться в дорозі до Београду. Разом з вояками ООН відправила 21 тягарових авт виповнених харчами й іншими продуктами та речами.

Згідно з тією інформацією вояки покищо не зустрічали жодного спротиву зі сторони сербів і сербами керованої федеральної армії.

Тим часом зацікавлені сторони хочуть звести усі ворогуючі сторони до Лондону на переговори. Міністер закордонних справ Боснії Гаріс Сіляйджіч заявив, що він не зацікавлений переговорами поки серби не припинять вогню. Радован Караздіч, який намагається довести до безпосередніх переговорів, видав ще один заклик до усіх воюючих сторін, щоб вони припинили, принаймні на час переговорів, стрілянину і вбивства цивільного населення.

Вміжчасі число втікачів з Югославії досягає вже понад два мільйони осіб. Частину емігрантів погодилась прийняти до себе Німеччина, маленьку частину взяла Швайцарія. Керівники Европейської спільноти шукають інших країн, які взяли б хоч на тимчасовій базі, частину емігрантів.

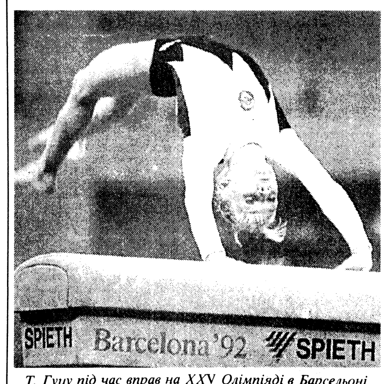
Уважають, що в колишньому Совєтському Союзі є американські полонені

Москва. — У четвер, 30-го липня, газета „Ізвєстія" надрукувала статтю генерала Дмитра Волкогонова, який є співголовою російсько-американської комісії у справі розшуку військовослужбовців армії З'єднаних Стейтів, які могли опинитися в колишньому Совєтському Союзі. Д. Волкогонов висловив здивування, коли Боріс Єльцин заявив перед останньою візитою у ЗСА, що в колишньому СССР можуть бути живі американські полонені, однак тепер генерал повідомляє, що появилися додаткові дані, які кидають нове світло на цю справу.

Генерал пише, що комісія отримала документи КГБ, заховані досі „у глибині архівів", які свідчать про те, що після війни на совєтській території „опинилися" громадяни З'єднаних Стейтів Америки з російськими, українськими, білоруськими та литовськими прізвищами. За словами ген. Волкогонова, органи державної безпеки (КГБ) „обробляли" їх, щоб вони відмовилися від американського громадянства. Ті, хто не погодився, були засуджені на 10—15 років позбавлення свободи „за шпигунство".

Більшість погодилася, але їх потім також відіслали в табори, вже як совєтських громадян. Як пише ген. Волкогонов, є всі підстави вважати, що деякі з них ще живі і проживають на території колишнього СССР. Він сказав, що їх пошуки ускладнюються давністю років і тим, що деякі, можливо, проживають в інших республіках колишнього Совєтського Союзу.

Т. ГУЦУ ЗДОБУЛА ЗОЛОТУ ОЛІМПІЙСЬКУ МЕДАЛЮ ДЛЯ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Т. Гуцу під час вправ на XXV Олімпіяді в Барселоні

Барселона, Еспанія. — Засоби масової інформації в цілому світі повідомили, що Тетяна Гуцу, українська гімнастка з Одеси, якій 15 років, здобула золоту олімпійську медалю для незалежної України, розголосивши своє ім'я і молоду українську державу не тільки у спортовому, але також у політичному світі.

Отримавши 39,737 точок, Тетяна Гуцу перемогла своїх конкуренток, американку Шерон Міллер, яка отримала 39,725 точок і срібну медалю, а Лявіна Мілосовічі, румунка, отримала бронзову медалю.

У повітрі залунали звуки українського національного гимну „Ще не вмерла Україна", а на щоглі повівав синьо-жовтий прапор, символ самостійної України. Про перемогу Тетяни повідомили не тільки західні засоби масової інформації, включно з так званою великою пресою, але також українське радіо і телевізія в Києві, Львові і інших місцевостях України.

Очевидно, Тетяна мусіла перемогти своїх сильних конкурентів — Міллер, Богінську (білоруску) та багатьох інших, але також протистоятись сильним румунським гімнасткам. Т. Гуцу і Мілосовічі (румунка) все вели перед, Богінська йшла третьою, але в кінцевому результаті вона опинилася на п'ятому місці після медалісток.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Майкл Яновскі пише у числі з 31-го липня, що фактично змагання відбувалася за друге й третє місце, бо ніхто зі спортових спостерігачів не сумнівався, що Т. Гуцу веде перед і є на шляху до здобуття золотої медалі. Кореспондент, очевидно, похвалив також Шеннон Міллер, яка сильно працювала над удосконаленням своїх здібностей і тому заслуговувала на відзначення.

Фактично Т. Гуцу добилась фіналів через контузію Рози Галієвої, як подають засоби масової інформації, тому тренери рішили заступити її Т. Гуцу, яка більш, як виправдала це рішення.

День раніше першу золоту медалю для України здобув Олег Кучеренко з Луганського у дужанні греко-римським стилем, вага 106 фунтів.

Українським переможцям можна висилати гратуляційні телеграми на адресу: ім'я і прізвище, United Team, Olympic Village, Barcelona, Spain.

Лідери Конґресу підтримують Дж. Буша

Вашінґтон. — У вівторок рано президент Джордж Буш прийняв у Білому Домі групу керівників обох фракцій Конґресу, які на пресовій конференції висловили підтримку його лінії у стосунках з Іраком. Останні кроки Адміністрації включають відправлення в Кувайт батереї зенітних ракет „Петріот" і пересунення літаконосця „Джан Ф. Кеннеді" у Серединне море.

Від Адміністрації на зустрічі були присутні також державний секретар ЗСА Джеймс Бейкер, секретар Департаменту оборони Річард Чейні, дорадник Президента з крайової безпеки Брент Сковкрофт і віцепрезидент Ден Квейл.

„У мене не створилося враження, щоб тепер розглядалася справа про негайне застосування сили проти Іраку, — сказав журналістам після зустрічі спікер Палати Репрезентантів демократ Томас Фолі. — Нас запевнили, що будь-яке застосування сили буде супроводжуватися консультаціями з Конґресом".

І республіканці і демократи заявили, що не бачать ніяких ознак того, що Буш прагне використати конфлікт з Іраком у політичних цілях, намагаючись поліпшити свої шанси на переобрання. „Ми не бачимо найменшого натяку на це", — сказав Фолі. Подібну думку висловив лідер республіканської меншости у сенаті Роберт Дол. „Ми не розглядаємо це в контексті передвиборчої боротьби", — погодився речник демократичної більшости сенатор Джордж Мічелл.

За словами Р. Дола, присутні погодилися, що Буш повинен зберегти міжнародну коаліцію, яка розбила Ірак під час операції „Буря в пустині", а якщо це не вдасться, звернутися до Конґресу з запитанням, чи повинні З'єднані Стейти покарати Багдад самі, без допомоги коаліції. Покищо союзники надали Вашінґтонові можливість очолити нову кампанію проти Іраку. Сенатор - республіканець Джан Ворнер заявив, що якщо провідники міжнародної спільноти не поставлять тепер Саддама Гуссейна на місце, подібні конфлікти будуть повторюватися знову і знову.

Збудують ліцей для жертв Чорнобиля

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 20-го липня, голова Верховної Ради України Іван Плющ прийняв делегацію турецько-болгарської фірми „Рибал". Під час зустрічі обговорено шляхи співпраці з українськими підприємствами. Діяльність фірми „Рибал" сконцентрована в основному у трьох напрямках: проектування і будівництво об'єктів під ключ; інвестиція фондів в економіку України і участь у спільній експлуатації об'єктів. Крім всього іншого йшлося і про реконструкцію спільно фірмою готелів у Ялті та Севастополі, створення міжнародного банку у Криму. Головною темою розмови була програма спільного будівництва у Севастополі ліцею для чорнобильських дітей. Як зазначали гості, у цьому ліцеї будуть застосовуватися найсучасніші методи виховання та відпочинку учнів. Кошторисна вартість ліцею виносить 30 міл. дол. І. Плющ запевнив гостей, що цей об'єкт буде включено до національної програми ліквідації наслідків катастрофи ЧАЕС, а відповідні міністерства та установи розглянуть свої можливості щодо участи у фінансуванні та будівництві ліцею.

Міністерство інвестицій і будівництва України буде забезпечувати організацію виконання міністерствами і відомствами обласними державними адміністраціями і будівельними організаціями республіки завдань з будівництва всіх видів об'єктів в областях, встановлених програмою ліквідації наслідків катастрофи на Чорнобильській АЕС. До його компетенції буде входити також і контроля над здійсненням цих завдань.

Про це йшлося у відповідному розпорядженні Президента України. Представники Президента в областях також відповідають за виконання програм ліквідації наслідків вибуху на ЧАЕС.

У НАДДНІСТРЯНЩИНІ ЗБЕРІГАЄТЬСЯ СПОКІЙ

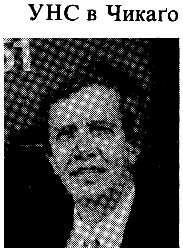
Тираспіль (УНІАР). — Продовж 28-29-го липня в Придністровській Молдовській Республіці було спокійно, за винятком окремих пострілів з мінометів і гранатометів. Ніхто не загинув. В Бендерах 28-го липня підписано протокол про розміщення військ, які вводяться сюди для збереження миру і роз'єднання воюючих сторін.

Об'єднана контрольна комісія оприлюднила звернення до народу Молдови, у якому сказано, що 21-го липня підписано угоду про введення з 29-го липня в зону конфлікту спільних миротворчих сил і військових спостерігачів. Вони мають особливі уповноваження, зброю, техніку для забезпечення припинення вогню. За дорученням комісії звернення підписали: керівник делегації Молдови — Мертоаке, керівник делегації Придністровської Молдовської Республіки — Риляков і представник делегації Російської федерації — Журбенко.

Чи українські війська мають бути роз'єднувальною силою у зоні Наддністрянського конфлікту може вирішити тільки український парлямент. Так заявив міністер оборони Костянтин Морозов на пресовій конференції в Одесі після закінчення офіцерських зборів.

В середу, 29-го липня, на тираспільське летовище прибули перші транспортні літаки, які привезли шість батальйонів петербурзької та тульської авіяційно-десантних дивізій. Вони будуть розташовані в Бендерах і наглядатимуть, щоб жодна із сторін не застосовувала зброї. Водночас буде проведена операція з метою роззброєння місцевого населення.

П. Олексюк очолив Округу УНС в Чикаґо

П. Олексюк

Чикаґо. — Тут відбулися Загальні збори Окружного Комітету Відділів УНС Чикаґо у Культурному Осередку при парафії свв. Володимира і Ольги. Збори відкрив голова Округи Роман Припхан, привітав присутніх, а зокрема представників Екзекутиви УНС — головного секретаря Володимира Сохана та попросив його до президентського стола. Рівночасно запросив до Президії заступницю головного предсідника Ґлорію Пашен та почесного члена Округи Михайла Ольшанського. Зборами проводила вибрана Президія у складі: голова — інж. Степан Голяш, секретар — д-р М. Панчишин. С. Голяш подякував за вибір та попросив присутніх однохвилинною мовчанкою вшанувати тих членів, які померли.

Протокол з попередніх зборів відчитав д-р М. Панчишин. Протокол прийнято без змін.

У звітах Управи говорилося про виступ квартету „Явір" з України, який пройшов із успіхом та передано квартетові 3,021 дол.; у червні 1991 року відбулось у Культурному Осередку парафії свв. Володимира і Ольги святочне прийняття та роздача свідоцтв матуристам українознавчої школи Т-ва „Рідна Школа" при парафії св. о. Миколая. Голова Округи роздав 17-ом матуристам 50-долярові чеки і нагороди УНС разом із деякою літературою. Г. Пашен зробила те саме у шко-

(Закінчення на стор. 3)

В Україні видано дві англомовні книжки до Олімпійських ігор

Київ (УІС „Смолоскип"). — У понеділок, 20-го липня, у Києві, у приміщенні Національного Олімпійського Комітету України, відбулася пресконференція і презентація двох олімпійських англомовних книжок, які масово розповсюджуються на Олімпійських іграх в Барселоні.

Перша книжка „Україна на Олімпійських іграх" („Ukraine at the Olympic Games") є спільним виданням Національного Олімпійського комітету України і „Смолоскипа". Це перше книжкове видання „Смолоскипа" в Україні. Головним упорядником цього видання є Осип Зінкевич, а головним редактором і автором передмови є президент НОК України і міністер молоді і спорту України, Олімпійський чемпіон Валерій Борзов. Книжка ця, яка має 88 сторінок, написана на базі книжки О. Зінкевича „Ukrainian Olympic Champions" (1984, 144 стор.).

Протягом двох місяців над цією публікацією працювали в Києві колектив осіб — О. Зінкевич, працівники Міністерства молоді й спорту України Сергій Олійник, Володимир Ступак (керівник відділу преси й інформації міністерства), його заступник Іван Гром'як та інші, як рівнож Марта Коломиєць і Христина Лапичак з Америки та співробітник „Смолоскипа" у Києві Павло Доценко.

У книжці подано списки і спортові результати всіх олімпійців України від 1952 року за новим підходом. До цих списків включено тих олімпійців, які репрезентували Україну у збірній дружині СССР на Олімпіядах. Українців, які репрезентували інші республіки, виділено в окрему рубрику. На підставі архівних даних внесено зміни й доповнення до списків та статистичних даних про участь українців в Олімпійських іграх.

Головним редактором другої книжки „Українці на XXV Олімпійських іграх" („Ukrainian at the XXV Olympic Games") є В. Борзов і її підготовив той самий колектив співробітників.

У книжці, яка має 80 сторінок, подано список 82-ох спортсменів, які не зважаючи на те, що вони ще вхо-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ЄЙЛСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ отримав виключні права на видання документів із недавно відкритих архівів Росії, включно з перепискою Сталіна та інших визначних діячів. Джан Рейден, директор університетського видавництва, заявив, що університет спільно з російським Центром зберігання і вивчення документів сучасної історії (раніше — Центральний архів КПСС) плянує видати серію із дев'яти книг під загальною назвою „Документи комунізму". В книжках будуть розглянуті такі питання: роля Сталіна в організації репресій і ставлення до нього совєтського народу; роля Москви в унапрямуванні діяльности Комуністичної партії ЗСА; придушення релігії в перші роки совєтської влади.

ГОЛОВА РЕВІЗІЙНОЇ ради громадських нарікань у Ню Йорку заявив минулого тижня, що їхня установа отримала на 19 відсотків більше зажалень на поведінку супроти громадян, членів міської поліції в порівнянні з минулим роком. З цієї заяви не є надто вдоволені поліційні власті, включно з комісарем поліції Лі Бравном, зокрема коли й без того нюйоркська поліція є в скрутному положенні, будучи оскарженою в хабарництві, корупції та негідній поведінці її членів супроти громадян міста. Провідники місцевої поліції відразу зареагували оправданням, що буцімто велике поновлення рядів поліції молодими рекрутами є причиною цього.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ АПЕЛЯЦІЙНИЙ суд в Ню Йорку 29-го липня уневажнив президентський наказ з минулого травня про затримання на морі всіх втікачів з Гаїті та негайне їх повернення на батьківщину. Суд сказав, що всі затримані втікачі з Гаїті мусять мати змогу заявити чому саме вони покинули свою країну та просити про політичний азиль, якщо докажуть, що їм загрожує переслідування. На це відразу зареагував Департамент юстиції, щоби відкинути це рішення Апеляційного суду. Якщо щодо не вдасться зробити, то тоді справа піде до вирішення Верховного Суду. Аналітики уважають, що з уваги на контроверсійність цього питання, справа буде мусіти таки вирішуватися Верховним Судом.

В АМЕРИЦІ

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ Естонії заявило рішучий протест на адресу Росії з приводу збройного конфлікту, що стався в понеділок, 27-го липня, між естонськими силами самооборони і формуванням Балтійської фльоти. Естонська сторона звинувачує російських військових, що вони без попередження відкрили вогонь на людний вулиці. В ноті підкреслюється, що незаконне перебування чужинецьких військ на території республіки є грубим порушенням міжнародного права і загрожує державному суверенітетові Естонії.

В СЕРЕДУ, 29-ГО ЛИПНЯ, президент Росії Боріс Єльцин запропонував на засіданні Конституційної комісії в Кремлі ряд поправок до проєкту нової російської конституції. Передусім вони стосуються зміцнення і підвищення ефективности виконавчої влади. На думку президента, це не свідчить про його прагнення до диктатури, а є потрібним для більш успішного проведення реформ. Єльцин також вважає, що російська конституція має містити пряму заборону діяльности організацій і об'єднань, які пропагують соціяльну ворожнечу і національну ненависть.

НОВИЙ СЕКРЕТАР РАДИ БЕЗПЕКИ Російської федерації Юрій Скоков заявив в інтерв'ю для агентства ІТАР, що в Росії „нема підстав для воєнного перевороту". Він заявив, що армійська верхівка підтримує політику реформ. „Якщо говорити про те, що якісь особи хочуть використати силові методи у вирішенні політичних питань, то в найближчому оточенні президента Єльцина таких людей нема", — сказав Скоков.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до Фонду Відродження України — УНС, вплинуло від членів УНС до середи, 29-го липня 12,393 чеків-дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

322,518.46

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проблема координації праці у державній верхівці України

Несподіване виключення з Уряду Президентом Леонідом Кравчуком молодого економіста Володимира Ланового викликало різні здогади і подекуди збільшило невдоволення, яке відчувається у широких колах суспільства в Україні. Деяке світло на „справу Ланового" та на відносини у державній верхівці України кинув наступник Ланового, віцепрем'єр Валентин Симоненко: мовляв — Лановий був теоретиком економіки (реформи економічної системи з переходом на вільний ринок) — а теоретиків — багато. Поруч із цим — Валентин Симоненко, покликаний Кравчуком на пост віцепрем'єра з посту представника Президента, висловився досить саркастично, але дуже цікаво про відносини в державній верхівці України. Читаємо у „Свободі" з дати 29-го липня ц. р. таку цитату з інтерв'ю з Симоненком у московській „Комсомольская Правда": „Сьогодні всі критикують Уряд, Уряд критикує Парлямент, Парлямент критикує Президента, а Президент Уряд". Симоненко називає це літературно „замкненим колом", простіше треба назвати це відсутністю координації праці на базі устійненої програми і в атмосфері взаємної пошани та льояльности. Симоненко правильно ставить на перше місце потребу складення пляну праці і заявляє, що це його завдання.

Очевидно, всі неґативи в Україні можна виправдувати: 1) 72-літнім пануванням комуністичної партократії і 2) заледве кількома місяцями від першегрудневого референдуму, від якого почалася будова української держави — з повної пустки. Це не пусті слова. І не пуста фраза, а це факт, що поверх 70-літнє панування комунізму залишило глибокі борозди на людській психіці. Сам факт переведення всенародного референдуму у грудні минулого року засвідчив демократичний характер держави. Але багато-багато наших земляків в Україні все ще має дуже сумнівне розуміння — що таке демократія і як має виглядати впорядкована держава з демократичним устроєм. Коли Тарас Шевченко захоплювався „Праведним законом Вашинґтона" і прагнув його для України, то насправді він не знав того закону і не годиться його наслідувати в Україні.

Критикування один одного в державній верхівці України безумовно корениться у цьому, що в Україні ще немає конституції, немає конституційного розподілу влади — Президента, Уряду, Парляменту, пляну законодатної праці, пляну і обов'язку його реалізації у всіх численних ресортах державного апарату — від найнижчої до найвищої клітини.

Невдоволення в Україні викликає дуже повільний темп внутрішньої політики Кравчука. Це теж має своє виправдання — браком досвідчених людей для обсади всіх адміністраційних становищ. Немає сумніву, що існують ще люди в Україні, які тужать за часом, коли партія думала за них і коли вони мали — одні — велике, інші — маленьке корито.

Говорить Симоненко про хаотичні відносини в державній верхівці, де одні одних критикують і на цю критику витрачають час і енерґію. Але те його цікаве інтерв'ю появилося у „Комсомільській Правді" у Москві, бо ця російська газета хотіла використати перебування у Москві віцепрем'єра України, який приїхав туди для підписання однієї умови: чому ж в українській пресі нема таких інтерв'ю? На сторінках „Свободи" були вже гіркі міркування на тему преси в Україні, яка, на жаль, не є конструктивним активним чинником у будові рідної держави. У кожній західній країні президент чи прем'єр влаштовують періодичні пресові конференції, на яких складають заяви про найбільш актуальні справи та відповідають на запити журналістів — ті запити ніколи не переступають меж пристойности й льояльности. Цього в Україні теж ще нема.

Та й багато дечого нема, але напевне буде. На першому місці є плян праці і координація праці між Президентом, Верховною Радою та Урядом. Координація праці, а не критика ради критики всіх і вся.

Олександер Авраменко,
Вільнюс—Філядельфія

ВАЖКО БУТИ ПЕРШИМИ

Цими днями (18-го липня, ч. 136) „Свобода" надрукувала статтю М. Бараболяка „Невесело на Литві. А у нас"? Автор порівнює литовський досвід до нашого власного українського доробку у розбудові незалежности. Як представник громади українців Литви я хотів дещо поширити цю аналізу, адже дійсно литовський досвід — корисний і повчальний.

Ця невелика балтійська країна (заледве 3,8 млн. мешканців) першою почала на державному рівні боротьбу проти СССР за незалежність. Характерною ознакою вулиць Вільнюсу, столиці республіки, тоді були здебільшого люди з вільними, просвітленими та розкріпаченими обличчями. Ці люди знали, якій боротьбі посвячуються, чого прагнуть. Трохи стриманішими, але все ж таки певними себе були були ці люди у трагічні січневі дні, коли Москва хотіла танками задушити свободу. Але тепер на вулицях столиці республіки переважно можна зустріти або збайдужілий погляд, або очі, відведені вбік від полиць дорогих крамниць, або ж нахабний позирк „малого підприємця" — звичайного спекулянта чи злодія. Радість свободи, евфорія волі зникають. Цілком нормальне явище. Натомість приходить зневіра, а це вже небезпечне для молодої держави. Ніби й реформи економічні впроваджуються: всі громадяни Литви отримали певну пропорційну кількість акцій колишньої „всенародної" власности, майже всі малі підприємства та служби обслуги приватизовані. І колгоспів майже не залишилось — на відміну від України, особливо східньої, литовці охоче беруться до роботи на землі. Навіть зовнішньо, хоч і жили разом у безликому „союзі рівних", Литва відрізняється від України. Полиці крамниць з харчами доволі повні, немає черг, немає „хлібних" бунтів. Багато крамниць із західнім крамом, представництв різних закордонних фірм та банків. Без жодних проблем можна виміняти будь-яку валюту чи десь поїхати. Однак сумні обличчя на вулицях міст і сіл республіки більшають. Бо ці всі реформи уряду — безвислідні. Розірвано давні економічні зв'язки, зростає безробіття. Більшість промислових товарів не виробляється на місці, а імпортується, щодня змінюються ціни. Наразі наслідки безрадісні. Тому зацікавлені чинники у рідному краю повинні врахувати і такі сумні наслідки впровадження економічних реформ.

Ще один набуток соціялізму дошкульно відчувається у Литві, а саме: корупція та використання службового становища. Хоч до влади і прийшли демократи, та й серед них є різні люди. Зокрема, позначені роками панування соціялістичної свідомости. Так, великим скандалом закінчилася одна з акцій виявлення гуманітарної допомоги Литві: уряд Греції запропонував свого часу оздоровити групу дітей-сиріт на узбережжі теплого Середземного моря. Для перевезення дітей було призначено окремий літак. Коли ж прискіпливі журналісти перевірили, хто залучений до цієї групи дітлахів, то виявилося, що серед „сиріт" — діти деяких високоплачених урядовців, навіть родичі деяких міністрів. Чи, бува, не повторяться такі факти і на Україні?

Литовці, які менше зазнали комуністичного „виховання", наразі похмуро, але спокійно переносять усі труднощі. Українці — мешканці Литви (а їх у цій державі живе біля 35,000) теж втягнулися у щоденну погоню за грошем і то не ради придбання забаганок, а ради насущного хліба. Явище теж зрозуміле, але в місцевих умовах воно має свою специфіку — наші люди, заклопотані важкими щоденними турботами, потихеньку відходять від свого, національного. Громада свідомих українців, хоч і не меншає, але й не зростає. У цілому вона охоплює 20 відсотків усього українського населення Литви. А решта? „Тепер такий час, що треба думати про себе самого, перед новою економікою усі рівні", можна від декого почути у відповідь. Щоб привернути та організувати більш масову громаду, вже тепер треба кошти на інформацію про національну справу, кошти на відновлення нашої 500-літньої святині у центрі Вільнюса — церкви Святої Трійці, першого митрополичого осідку Української Католицької Церкви. Нині діюча громада таких коштів не має.

Таким чином створюється зачароване коло: без підтримки збоку (Україна зайнята своїми справами, а діяспора — допомогою Україні), громада не може зібрати потрібних коштів, без коштів не може організувати ширшу громаду, щоб бути самовистачальною. Ми вже сьогодні втрачаємо людей. Невідомо чи й збережеться наша організована діяспора у Литві.

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Скачко

СТАБІЛЬНІСТЬ В ЕВРОПІ

Останні події на Чорноморській фльоті — прийняття української присяги гарнізонами севастопольської, а відтак качинської військових комендантур, несанкціонований перехід сторожевого корабля із Севастополя до Одеси, термінові „пожежні" українсько-російські переговори з цього приводу засвідчили одне: причину повторення таких ситуацій не усунуто. Вона ж, на мій погляд, одна — небажання Росії остаточно визнати право самостійної України на частину загальносоюзної військово-морської власности, якою є Чорноморська фльота. Звідси оці зверхньопоблажливі поступки Москви: спершу „пропонувати" десять відсотків, згодом збільшити до 40-ка, і все одно треба, мовляв, ще й ще домовлятися.

Випливає ця причина із загального небажання Росії чимось поділитися не „побратньому", а по справедливості, а виявляється в тому, що навіть політики найвищої ранґи заради такої-сякої стабільности приймають і підписують недосконалі проміжні угоди. Напрям, безперечно, правильний, угоди про стабільність потрібні, але не загальні, а вже конкретні, чіткі.

Візьмемо, наприклад, Дагомиську гроду з 23-го червня 1992 року. Принципово документ чудовий, остудив багато гарячих голів, а от щодо конкретики, то, на жаль, недосконалий. В пунктах 14-му і 15-му записано: „У зв'язку зі створенням своїх Збройних Сил сторони підтвердили важливість продовження переговорів про створення на Чорному морі ВМФ Росії і ВМФ України на базі ЧФ. Вони погодилися на договірній основі використовувати існуючу систему базування і матеріяльно-технічного забезпечення. До завершення переговорів сторони домовилися утриматися від односторонніх дій" і „військовослужбовці Росії і України призвані для проходження служби в частинах, що входять в ОЗС СНД, приводяться до присяги держави, громадянами якої вони є".

І все було б добре, якби було роз'яснено, мінімум, два положення: від яких конкретно дій утримуватися і чи мають право моряки-чорноморці переприсягати Україні чи Росії, будучи звільненими маршалом Шапошніковим від союзної присяги?

Через оцю неясність усе й почалося: втомлені невизначеністю чорноморці почали присягати Україні, а адмірал Ігор Касаонов оголосив це порушенням мораторію і вжив відповідних репресій, заявивши на всіх рівнях, що пункт, 15-ий вступить в силу тільки тоді, коли будуть створені фльоти України і Росії. Причому зробив це адмірал не просто по-військовому прямо, а образливо: назвав волевиявлення моряків спочатку „підпільно-гальюнним" (виходковим), а потім „кулачним", звинуватив у всьому керівництво збройними силами (ЗС) і військово-морськими силами (ВМС) і України, її Службу Безпеки (СБ). З огляду на останні звинувачення, звучить ефектно, але непереконливо. Бо будь-які репресії за переконання не є демократичними. Це поперше. А подруге, можна зрозуміти командуючого ВМС України Бориса Кожина, який запропонував компроміс: нехай приймають українську присягу, а служать під командуванням Касатонова до остаточного вирішення долі Чорноморської фльоти (ЧФ) Не звільнив би Касатонов моряків зі служби — не треба було б Кожинові перепідпорядковувати їх ВМС України, і вони б нормально служили на покищо спільному ЧФ. Тим більше, що прецедент є в спільних стратегічних силах Співдружности Незалежних Держав (СНД), коли воїни присягають тій державі, громадянами якої вони є, а служать спільній справі СНД. Крім того, незрозуміло, врешті-решт, навіщо отой 15-ий пункт після того, як ЧФ буде поділено? Тоді чинним буде законодавство України або Росії і перед військовими постане нормальний „шлюборозлучний" вибір: чи то переприсягати, чи то переводитися до якоїсь фльоти за бажанням, чи дослужувати за контрактом, якщо його політики обумовляють.

Тож, на мій погляд, щоб уникнути зайвої конфронтації і нормально, однаково читати документи, їх треба в першу чергу нормально писати. Але головне — усвідомити політичні реалії сьогодення і відбити їх у документах. Бо то не просто літера. Коли сторожовик ішов до Одеси, навздогін йому залунали постріли. Попереджувальні — не так важливо. Найголовніше і найстрашніше те, що вони лунали, і ціль у них була одна — життя людей, спокій між двома, українським і російським, народами. А можливо, й того більше: стабільність в Европі.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про молодечу радість

Приглядаючись в останніх днях до перебігу XXV Олімпіяди в Барсельоні напевно багато з наших читачів завважило цю надмірну повагу у молоденьких учасників, що виступають в різних конкуренціях та здобувають перші місця. Скільки зосередження, скільки напруги бачили ми у ще напів дітей із американської дружини гімнастів, в інших спортовців з різних країн, яким часто куди до такого віку, щоб ставити до них такі поважні вимоги.

Тепер прийшла така доба, що виступають чимраз молодші спортовці, здобуваючи перші місця, а відтак у віці, коли інші щойно розпочинають повне життя, відходять, немов старики, із спортової арени. Це бачимо в цьогорічній Олімпіяді, це бачили ми у совгарському спорті чи — тенісовому, всюди там, де зусилля одиниці стоять на першому місці.

Певне, здобуття перших місць — великий успіх і може хвилева радість — однак чи може це заступити нормальний розвиток молодої людини із усіми її дрібними, але як потрібними для дитини радощами та смутками?

Ці поважні молодечі обличчя на телевізійному екрані насунули нам багато інших картин, які доказують як мало справжньої радости має сьогоднішня молодь. Чи ті, хто вже змалечку знає про наркотики та їх вживає, чи ті хто крадежами старається влаштувати краще життя, або ті, хто не знає що таке родинне тепло. В останніх роках до цих безрадісних дітей доскочили ще і жертви АЙДС.

Із полегшою можемо відітхнути, що українська дітвора і молодь під цими аспектами ще далеко не осягнула загальної картини в американському світі і деякі із проблем для неї не є актуальні. Все ж, однак, коли йдеться про безжурну радість, то і наші молоді люди чомусь тепер щораз більше стоять осторонь від неї. Здається, немов у кожної з тих молодих, а часом ще і дитячих істот віддзеркалюється загальна світова напруга, скоре психічне дозрівання і журба за майбутнє.

Хто має до діла із нашими дітьми в організаціях молоді, школах, чи просто у щирих розмовах може це дуже добре відчути. У них надмірна журба про майбутнє, про екологію, безробіття, особисте щастя, а іноді і молодої української держави. Розуміється, ці проблеми, що так сильно турбують наше молоде покоління трохи інакші в діяспорі, а інакші в батьківщині. Там журба за щоденний хліб є на першому місці, як і журба про наслідки Чорнобиля. Тут особисте життя, але також журба за щоденну працю ведуть перед.

Але, коли очі нас, старшого покоління, тепер звернені всеціло на долю дітей та молоді в Україні і стараємося її усіми матеріяльними та духовими засобами допомогти — занедбуємо цих тут і віддаємо їм щораз менше уваги та часу. Ми забули, що і вони потребують тепла, опіки, гарних радісних молодечих переживань, ми не думаємо про те, що від їхньої настанови, від їхнього виховання залежатиме дальша допомога Україні та тісні із нею зв'язки, — а це ж покоління, що прийде нам на зміну. Щоб мати до цього силу та охоту, це покоління мусить пережити якмога найбільше нормальну молодість, яку ми можемо йому дати. На жаль, цей обов'язок тепер не виконуємо належно. Ось, як приклад, вистачить подати вже недалеку пластову зустріч, призначену саме для юнацького віку. Хоча над підготовою цікавої та радісної переживаннями програми працює ціла низка пластових виховників з повною самопосвятою — вони зі сумом стверджують, що загал українського громадянства до цих зусиль байдужий: мовляв, сьогодні тільки молода Україна важлива.

А що буде із молодим поколінням у діяспорі?

О-КА

ФКУ

ВІДКРИВАЮЧИ ТАЄМНИЦІ ІСТОРІЇ

„Ігор Шевченко заслужив собі на оцінку наукового Шерлока Голмса..." пише К. Ґеверц, кореспондент кеймбріджського тижневика „Гарвард Ґазет", у статті про відомого українського науковця, який літом переходить на пенсію.

Понад 100 років науковці трактували грецький документ X століття п.з. „Фраґменти Ґотського Топарха," як автентичне звідомлення адміністратора Візантійської імперії з подорожі по степах України й історію його пригод з місцевими ватажками та непривітливими варварами. Але цей документ викликав цілий ряд запитів: хто був його автором, куди цей автор подорожував і коли події описані у „Фраґментах" відбулися? У 1957 році проф. Ігор Шевченко постановив розв'язати цю загадку.

Десяток років він розшукував ориґінальний рукопис, який, за своїми словами, відкрив на початку XIX століття відомий клясик і керівник відділу грецьких рукописів Паризької Національної Бібліотеки, Карль Бенедікт Газе. Та проф. Шевченкові не вдалось нічого найти. Але вкінці, переглядаючи персональний архів Газе, Шевченко натрапив на коректурний примірник грецького тексту з „Франґментами", писаний рукою самого Газе. На диво, в цьому примірнику були редакційні зміни, які міг зробити автор, а не переписувач. Дальші дослідження підтвердили підозріння Шевченка, і в 1971 році він опублікував статтю, в якій ствердив, що згаданий документ — це фальшивка.

Виявлення фальсифікації Газе — це наслідок Шевченкової скрупульозної, конкретної і глибинної наукової методи, якою він деколи оспорює прийняті історичні поняття і змушує своїх колеґ-науковців передумати їхні ідеї і припущення. Шевченко каже: „Я не пропоную великих теорій, але мене непокоять дані, які не пасують до ширшого контексту. Я переставляю кубіки мозаїки, так, що автори синтетичної історії мусять пересувати її знову."

Ігор Шевченко, професор катедри Візантійської історії та літератури ім. Дамбартон Овкс, і довголітній співдиректор Українського Наукового Інституту Гарвардського Інституту, піде на пенсію цього року, коли йому сповниться 70 років. Член гарвардського факультету від 1965 року, проф. Шевченко не тільки, що заслужив собі на оцінку наукового Шерлока Голмса, що завдяки своєму талантові вникати в мову текстів, зміг кинути нове світло на багато темних закутин візантійського і слов'янського середньовіччя. Цей тонкий ерудит, часто знаходить зв'язок між окремими галузями ділянок науки, зв'язок, якого інші вчені недобачали.

„Шевченко завжди вмів представити речі ширше, повніше, цікавіше й корисніше. Він має незвичайну пам'ять і вміє пов'язувати різні аспекти дослідів. Він також має подиву гідний талант до мов" — говорить Олеґ Грабар, професор-емерит катедри ісламського мистецтва ім. Аґа Хана, сьогодні член Інституту Вищих Студій в Принстоні.

Марія Мавруді, студентка-аспірантка, яка спеціяльно прибула з Греції, щоб студіювати у Шевченка, називає його „найбільшим візантійським філологом, а може й найбільшим візантиністом серед живих".

Анна МекКейб, студентка історії науки, випускний рік 1993, що бере курси Шевченка від початку своїх студій, ствердила: „Він є великий учитель, і я щаслива що попала до нього... Як початківець, без жодного поняття про Візантію, я відвідала одну з його кляс і була зразу полонена нею"...

„Ми усі звертаємось до нього за порадою, коли зустрінемо давній напис, що потребує пояснення. Коли постає трудна наукова проблема, він розглядає її із впертістю, якої бракує іншим і завдяки своєму широкому знанню звичайно спроможний відшукати текст, якого інші не добачили", — говорить Іолі Калаврезоу, професор візантійського мистецтва, яка разом з Шевченком вела семінар на тему „Мистецтво і письменство Візантії X століття" в Гарварді.

Знання мов і здібність визнаватися у взаємних зв'язках численних культур є частинно вислідом Шевченкового минулого. Він — українець, що виріс у Варшаві, а 18-річним юнаком перенісся до Праги. Під час війни студіював і отримав перший із двох своїх докторатів з ділянки клясичної філології у 1945 році.

Після війни він отримав другий докторат з візантійської історії у Католицькому університеті в Лювені, хоч сам проживав головним чином у Брюсселі. Під впливом Анрі Ґреґуара (Henri Gregoire), науковця, що відзначався великою харизмою і був відомий своїми відважними теоріями та цікавими відкриттями. Шевченко переніс центр своїх зацікавлень з докладно вже досліджених старинних Греції і Риму на менше відому Візантійську імперію. Ця імперія — багатонаціональне православне царство, яке протривало від 330 до 1453 року нашої ери: його столицею був Константинополь, а його панівною культурою, була культура грецьких вищих кляс. Як дозрілий вчений, професор Шевченко, звертаючись до молодих науковців, так звеличав свого вчителя: „Якщо ви стрінете вчителя, який виявляє досконале знання свого предмету і повністю володіє його варштатом, особливо коли йдеться про відповідні мови, і який з плятформи цього знання відлітає у уявні рейси, тяжіть до нього. Навіть якщо ви не попадете у його літаючу машину, то все ж таки будете свідками його льоту і ніколи не забудете цього досвіду".

Шевченкова „літаюча машина" довела його далеко і високо, і його науковий дорібок має незвичайний засяг і різнобічність. Він включає конкретні і детальні дослідження текстів — як наприклад, його праця про вже згадані „Фраґменти Ґотського Топарха." Є в нього також і провокативні й елеґантно написані есеї з історії культури. Він сказав: „Моя перевага в цьому, що я людина бувала — географічно й інтелектуально. Історія подбала про це, що мені довелось замочити свій великий палець у цілому ряді ванн: а у цьому і слабість і сила. Слабість тому, що не можна бути „numero uno" у всіх ділянках, а сила в тому, що можна людині мого зразка легше пов'язати факти з різних ділянок, як тому хто є неперевершеним авторитетом одного предмету".

Есей (що скоро появиться) про інтелектуальний вплив візантійського імператора Константина VII Порфірогенета (105—959) характеризує здібність Шевченка вживати конкретні деталі для змалювання широкого

(Закінчення на стор. 3)

Важко...

(Закінчення зі стор. 2)

Шкода, бо ця земля навіть своєю історією тісно пов'язана з Україною: перша українська друкована книжка вийшла саме на Литві, тут вчився малярства Тарас Шевченко (цікаві факти можна множити). І це також досвід для України в діаспорі: втрачаючи громадки українців у балтійських державах, батьківщина у майбутньому втратить тих, на кого вона могла б завжди опертися. Тому ті свідомі українці, які мають можливість, могли б допомогти у витриванні і малій „невідомій" діяспорі у Литві, могли б долити свою краплину на молодий паросток нашого народу.

Відкриваючи...

(Закінчення зі стор. 2)

культурного образу. Есей має форму листа Константина VII до Шевченка, в якому імператор виправляє дотеперішні наші погляди на добу свого панування.

„Сам імператор написав листа до одного з Отців Церкви до неба: я собі подумав, чому б мені не почати переписку з протилежного напрямку? Хай він з неба напише до мене!"

У своєму есеєві, що має признаки ревізіонізму Шевченко стверджує, що відома біографія імператора Василія І. (приписувана Константинові VII Порфірогенету, його внукові), була написана іншою особою. Він також твердить, що так званий Македонський ренесанс, відродження мистецтва і письменства за часів Константина мав менше прикмет грецького клясицизму і вживав менше клясичних літературних взірців, як це досі вважалось в науці. Автор сподівається, що неортодоксальна стаття наїжить декому щітину, але це його не здивує.

„Мені 70 років, " — каже він; „у цьому віці вченому личить висказувати поважним голосом загальноприйняті правди і повільним кроком відходити від подіюму у забуття. Але не віриться, що мені 70 років."

У відставці проф. Шевченко подорожуватиме по Європі; в осінньому семестрі він викладатиме в Німеччині як професор-гість в університеті в Кельні, а весняний проведе як „visiting scholar" у Волфсон коледжі, Оксфорд, Англія. Після року за кордоном він повернеться до Гарварду і буде далі писати. Між іншим, має на думці есей про події що хронологічно виходять поза рамки Візантійської імперії: він буде досліджувати боротьбу між Римо-Католицькою та Православною церквами у VI та VII століттях, порівнюючи розвиток цієї боротьби з одного боку на українських землях, а з — другого на грецьких територіях що находились під пануванням Венеційської імперії.

Варто ще згадати, що проф. Шевченко є вчений відомий і шанований у міжнародному науковому середовищі за його досягнення та заслуги на керівних становищах у проводі наукових інституцій та товариств. Він є членом Американського філософічного товариства, заснованого Веніяміном Френкліном і першим українцем обраним членом-кореспондентом престижевої Британської Академії. Проф. Шевченко є президентом Міжнародної асоціяції візантиністів. Минулого року президія Академії Наук України обрала проф. Шевченка іноземним академіком, визнаючи його високі осягнення в науці. Українське гарвардське середовище завдячує багато свого успіху проф. Шевченкові, особливо користаючи з його послуг щоб пропагувати українські студії в Гарварді і в Европі. Між іншим, стаття проф. Шевченка „Україна між сходом і заходом" появилась в Києві, у найновішому числі „Вісника Академії Наук України" (12.1991. ст. 3—8). Також, новий том „Записок" Наукового Товариства імені Т. Шевченка, що вийшов у Львові при кінці минулого року починається статтею проф. Шевченка п.н. „Релігійні місії очима Візантії" (т. CCXXII, ст. 11—27), а журнал Спілки Письменників України на Інститут Літератури Академії Наук „Слово і Час" помістив інтерв'ю з проф. Шевченком п. з„,...Говорити зовсім нормально..." (ч. 2, 1991, ст. 44—47).

П. Олексюк...

(Закінчення зі стор. 1)

лі українознавства при церкві св. Йосифа; при кінці вересня 1991 року голова Округи брав участь у нарадах голів Округ на Союзівці; 9-го листопада 1991 року відбулись організаційні наради Округи у присутності заступника головного предсідника д-ра Нестора Олесницького. Це були єдині сходини Управи в останній каденції. Д-р Олесницький ствердив, що Округа зробула 109 членів і виконала квоту на 70 відс. У дискусії присутні скаржились, що УНС не опікується секретарями.

В імені Контрольної комісії звітував В. Камінський, який подав, що комісія в складі В. Камінський — голова, М. Карачевський та В. Литвин, перевели контролю Управи та ствердили, що всі вписи в касовий книзі були правильно переведені і на кожну позицію була відповідна прилога. Касове сальдо у касі „Самопомочі" — 987.76 дол. На внесок Контрольної комісії Управі уділено абсолюторію.

Вибрано Номінаційну комісію у складі: В. Камінський — голова, З. Косачевич, Ю. Юринець — члени, яка подала листу нової Управи: Павло Олексюк — голова, Бережан Ольга, Боднар Лев, Вербовий Степан, Головата Анна, Городецький Іван, Голяш С., Панчишин М., Питель Петро, Рихтицький Юрій, Сірик Іван, Сорока Михайло, Чемеринський Микола, Юринець Юлія — члени. Контрольна комісія: Камінський В. — голова, Карачевський М., Литвин В. — члени.

Після виборів предсідник зборів попросив до слова головного секретаря УНС В. Сохана. Він дуже похвально висловився про громадську діяльність Окружному Комітету в минулому році. Здобуто до 31-го грудня 1991 року 119 членів, тобто 77 відсотків квоти, представив організаційну ділянку, фінансовий стан УНС, братську діяльність, важність видань, надходяче 100-ліття УНС. Дальше В. Сохан подав, що УНС добре господарює фінансами, тому може допомагати Україні. Кінчаючи він сказав, що все служитиме допомогою секретарям та членам.

У дискусії забирали слово деякі члени Округи в адміністративних справах.

Голова місцевого Відділу Товариства Сприяння Руховi д-р Богдан Ткачук подякував за ухвалену фінансову допомогу Рухові на останній Конвенції УНСоюзу.

У внесках і запитах С. Ґоляш запропонував такий склад комісії святкувань 100-ліття УНС: Ґ. Пашен — голова, Р. Рипхан, С. Голяш, П. Питель, Ю. Юринець, Ю. Назаревич, М Сорока і кожний секретар відділу. Плянується влаштувати концерт та бенкет.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

дять до об'єднаної дружини, на Олімпіяді репрезентують незалежну Україну. Під час вручення їм олімпійських медалей буде піднесено український синьо-жовтий прапор і буде виконано український національний гимн „Ще не вмерла Україна". Почавши з січня 1993 року, Україна буде брати незалежну й самостійну участь в усіх міжнародних спортових змаганнях.

Спонзорами обидвох книжок є УСЦАК і Олімпійська комісія СКВУ, завдяки фінансовій допомозі яких ці видання могли появитися якраз напередодні Олімпійських ігор в Барсельоні.

Під час майже всіх попередніх Олімпіяд подібні видання були розповсюджувані на олімпійських форумах нелегально, що викликало численні протести зі сторони СССР. Це вперше правдива інформація про Україну на Олімпійських іграх та про участь українців в Олімпійських іграх розповсюджується в Барсельоні легально, відверто і без жодних перешкод. Як рівнож це вперше англомовна транслітерація імен українських спортсменів є українська, а не російська, як це було раніше.

В пам'ять д-ра Б. Цимбалістого

У неділю, 28-го червня ц.р. 62-ий Відділ СУА під головуванням Ірени Кіндрачук влаштував поминальний обід з мистецькою часгиною — в річницю смерти св. п. д-ра Богдана Цимбалістого. Після Служби Божої в церкві св. Володимира в Ґлен Спей відбулася Панахида з великою присутністю гостей та місцевих мешканців.

Врочистість відбулася в залі на „Верховині" — оселі Братського Союзу. В гарно прикрашеній залі зібралась велика кількість людей, щоб вшанувати пам'ять покійного.

Окрім мешканців Ґлен Спей було багато гостей з головної управи СУА, музею та інших відділів. Від головної управи була присутня почесна голова Іванна Рожанковська, з чоловіком, магістром С. Рожанковським, заступник голови головної управи СУА Оля Гнатейко, голова окружної управи СУА з Ню Йорку Надя Савчук, пані Івашко з чоловіком від окружної управи, голова Українського музею з Ню Йорку Тит Геврик, адміністративний директор музею Марія Бойко, голова Братського Союзу І. Олексин і головний секретар Петро Саляк, голова об'єднання в Ґлен Спей Богдан Кандюк, голова церковного комітету католицької церкви св. Володимира д-р Євген Грабарчук, голова православної церкви св. Петра й Павла Антон Філімончук. З сусіднього Відділу — Кергонксон була присутня голова пані Барановська з багатьма членкинями.

Голова СУА з Ню Порт пані Навроцька привітала через пані Самофал присутніх, висловила співчуття та надіслала пожертву в сумі 25 дол. Цю врочисту трапезу відкрила голова відділу Ірена Кіндрачук. Після привітання всіх присутних вона попросила о. Василя Штеленя, настоятеля української католицької церкви св. Володимира, промовити молитву. Після молитви голова попросила до слова почесну голову СУА Іванну Рожанковську. Вона прочитала дуже змістовну і добре опрацьовану доповідь. В ній доповідачка охопила діяльність Союзу Українок в Америці і пов'язала те все з невтомною працею музейною і взагалі громадською покійного д-ра Цимбалістого. Ініціятором відкриття музею в Ню Йорку був Союз Українок, який доклав багато зусиль до розвитку музею не лише організаторською щоденною працею, але у дуже великій мірі фінансовою. Довгі роки д-р Цимбалістий був головою музею і, не рахуючись ні з часом ні з своїм здоров'ям, віддав усі сили, щоб зберегти українське мистецтво й культуру, щоб показати перед американським громадянством, що ми є нарід рівний з рівними і маємо своє минуле. Відомо, що музей відвідують дуже багато американців, які захоплені нашим мистецтвом. В кінці своєї доповіді Іванна Рожанковська звернулась до присутніх по можливості допомогти в побудові будинку для музею, оскільки мистецькі експонати, які вже є і які ще надходять, не мають місця в експозиції.

Після доповіді знаний співак (баритон) з України, Ярослав Гнатюк, проспівав три пісні: „Чуєш, брате, мій", „Думи мої", „Бандуристе, орле сизий". Йому акомпаньювала його дружина Світлана. Ольга Линник прочитала свій власний вірш „В незабутню пам'ять д-ра Богдана Цимбалістого". Після цього був поданий обід, який приготували працівники Братського Союзу, за що їм щира дяка.

На закінчення о. Штелень промовив молитву, а голова І. Кіндрачук, в свою чергу, ще раз подякувала всім присутнім.

Ольга Линник

МЕРИЛЕНД СТАВ ПЕРШИМ стейтом в країні, який схвалив вимогу, що стосується учнів публічних середніх шкіл, щоби отримати диплом середньої школи, кожний учень мусить відбути 75 годин громадської служби. Це правило одноголосно схвалила Стейтова освітня рада і в життя входить воно вже з початком 1992-93 навчального року. Це рішення на думку учителів і виховників буде допоміжним у вихованні молоді за відповідальних членів громади та добрих громадян країни.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ассошіейтед Пресс повідомило, що Перша Лейді ЗСА Барбара Буш буде одним із промовців на конвенції Республіканської партії цього місяця в Гюстоні. Неназвані урядові чинники заявили, що Перша лейді доповідатиме 19-го серпня, цього самого вечора, як президента Джорджа Буша знову іменуватимуть кандидатом Республіканської партії у цьогорічних виборах. Говоритиме 67-літня Барбара Буш до присутніх з підвищення в оточенні своїх п'яти дітей та 12-ти внуків на тему важливости родинного життя.

Управа
Землятства Перемищина в ЗСА

ділиться сумною вісткою з членами, що 28-го липня 1992 р. відійшов у вічність

бл. п. ред.

ВАСИЛЬ КАЧМАР

довголітній голова і почесний голова Землятства

ПОХОРОН відбудеться 1-го серпня 1992 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Родині покійного висловлюємо глибоке співчуття.

УПРАВА ЗЕМЛЯЦТВА

Українське Патріярхальне Світове Об'єднання (УПСО) та Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА

ділиться сумною вісткою з мирянським рухом Української Католицької Церкви і громадянством, що 20-го липня 1992 року Божого відійшов у вічність духовний опікун патріярхального руху в Америці і довголітній настоятель собору свв. Володимира й Ольги в Чикаго, Ілл.

всесвітліший о. митрат

Маріян Бутринський

відданий душпастир, визначний церковний провідник, священик-громадянин, послідовник ідей Патріярха Йосифа, душпастир гідний до наслідування.

Величаві ієрейські похорони відбулися в днях 22-го, 23-го і 24-го липня в соборі свв. Володимира й Ольги. Відпровадили на вічний спочинок Владика Іннокентій із участю 35 священиків та отців дияконів і численним мирянством на цвинтар св. о. Миколая в Чикаго, Ілл. На жалібній тризні від патріярхального руху прощали Василь Колодчин, голова УПСО, від Українського Патріярхального Товариства в Америці Рома М. Гайда, голова Краєвої Управи.

Над свіжою могилою св. п. о. митрата Маріяна Бутринського мирянський рух з вдячністю за духовну опіку шле молитви до Всевишнього.

За Президію УПСО — ВАСИЛЬ КОЛОДЧИН
За Краєву Управу Т-ва в ЗСА — РОМА М. ГАЙДА

Українське Патріярхальне Світове Об'єднання
Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА
і журнал „Патріярхат"

діляться болючою сумною вісткою з своїми членами й українським громадянством, що у вівторок, 28-го липня 1992 р., після довгої недуги, помер на 88-му році життя

бл. п. ред.

ВАСИЛЬ КАЧМАР

Провідний член основник патріярхального мирянського руху, голова і довголітній член крайової управи Українського Патріярхального Товариства в ЗСА, член основник Українського Патріярхального Світового Об'єднання, член редакційної колеґії журнала „Патріярхат", колишній член Української Військової Організації (УВО), довголітній член і член проводу Організації Українських Націоналістів, провідний член громадсько-політичного і релігійно-церковного життя — український патріот.

Дружині покійного — Наталії, дочкам і синові з родинами складаємо наше глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

КРАЙОВА УПРАВА УПТ
УПРАВА УПСО і
ЖУРНАЛ „ПАТРІЯРХАТ"

Потрібно перекладачів

Не раз ми читали в пресі про „Подорож серця". Це американсько-українська організація, яка допомагає чорнобильським жертвам. В „Подорожі серця" брала активну участь Оксана Павликович-Йонан з Міннеаполісу. За п'ять місяців вона ровером проїхала 4,000 кілометрів по зараженій радіяцією зоні в наслідок чорнобильської трагедії.

Перебуваючи в Україні, Павликович-Йонан нав'язала стосунки з відповідними людьми, які співпрацюють з нею. Тоді й роздала й далі роздають запитники (одна картка) про рівень спустошень, кількість захворювань в радіоактивній зоні і т.д. Шукаючи в західньому світі допомоги поодиноким жертвам, лікарням, клінікам, переселеним людям зі зараженої зони, добре мати задокументовані статистичні дані розміру трагедії в людях і довкіллі. На підставі статистичних відомостей нам треба запізнати й усвідомлювати ширші американські кола.

З розданих запитників в Україні О. Павликович-Йонан вже на руках має 15,000 і сподівається, що прийде багато більше.

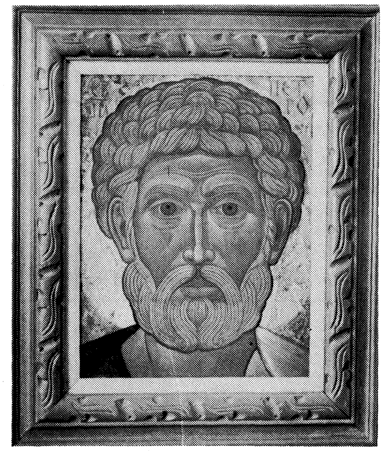
Відповіді приходять в українській і російській мовах. Щоб записати на тасьму треба їх перекласти на англійську мову, щоб вони були приступні широкому чужинецькому світові.

Ці особи, що бажали б і могли помогти в перекладанні запитників, просимо писати на адресу: International Journey of the Heart Foundation 1892 North Albert St., Falkon Heigts, Minn. 55113, або телефонувати на число (612) 646-1581; також Леся Луцик, число (612) 788-2637.

ВІДНОВЛЕННЯ ТАТАРСЬКОЇ національно-територіяльної державности на території всього Криму в межах української держави вимагає Мустафа Джемілєв, голова кримсько-татарського Меджлісу (парляменту). В інтерв'ю московській „Нєзавісімой ґазєтє" він підкреслив, що коли права кримських татар будуть ігноруватися й надалі, то „ми, у відповідності з міжнародними правовими нормами, можемо проголосити себе народом, який бореться за своє національне визволення".

ГОЛОВА ВИКОНКОМУ Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат заявив у вівторок, 28-го липня, що він готовий зустрітися з новим ізраїльським прем'єром Їцаком Рабіном, якщо це „принесе мир на Близький Схід".

Вшановуємо пам'ять П. Холодного, мол.

П. Холодний: „Ікона св. Петра"

4-го серпня припадає 90-ліття видатного мистця Петра Холодного, мол., який помер 24-го січня 1990 року, залишивши мистецьку спадщину історичного значення.

Нині при Українському Музеї в Ню Йорку під патронатом Патріярха Мстислава і Архиєпископа Митрополита Стефана Сулика діє Комітет вшанування пам'яті Петра Холодного, мол., який готує виставку його праць і монографію про його життя і творчість.

Петро Холодний, мол. народився в Києві 4-го серпня 1902 року. Він був найстаршим сином відомого маляра, професора фізики й хемії Київського політехнічного інституту Петра Холодного, старшого (1876-1930). Домашнє оточення мало великий вплив на молодого Холодного. Від 1920 року він був в еміґрації, спершу студіював хемію. Одначе за порадою професора Мако, який помітив мистецькі здібності Холодного, перейшов до студії плястичного мистецтва в Празі. Згодом вчився у Варшавській Академії Мистецтв, де пізніше був викладачем рисунка і техніки темпери. По закіченні студій у Варшаві одержав стипендію на поїздку до Фльоренції, Риму та Парижу, де захопився творами Джіотто, Чімбауе та Ботічеллі. Впливи цих мистців були пізніше помітні в іконах Холодного, в яких, хоч вони побудовані за традиціями візантійського іконопису, проглядають риси, типові для італійського ренесансу.

Ікони Холодного унікальні. За традицією церковних іконописців, ікон він не підписував, проте в них завжди можна пізнати його стиль. Технічно досконалі, догматично правильні, вони зразу полонять глядача. Постаті на іконах Холодного повні краси й часу, віддзеркалюють душевний спокій і силу. Холодний вважав, що творення мистецького твору — це не випадок, а вияв свідомої думки і волі мистця. Кожний твір мусить бути настільки опрацьований, щоб виглядав не вимушено природнім. Холодний не писав ікон, а, за його висловом, „будував" їх, передумуючи і переробляючи кожний деталь, часом місяцями працював над одним твором, поки не добивався незрівняної витончености й досконалости.

Холодний вважав себе „реалістичним" малярем, але застерігав проти отожнення цього з натуралізмом, казав, що схематичні спрощення в його рисунках мають допомогти зрозуміти тематику даного твору і підкреслюють аспект містицизму візантійської школи. Навіть для ікон Холодного у церквах, виконаних за візантійською традицією, характерні багатство композиції, кольорів, ритму.

Малярство Холодного в українських церквах має велику культурну, теологічну та історичну вартість. Він вважав плекання українського релігійного мистецтва і сприяння його розвиткові своїм громадським обов'язком, прагнув передати свої знання і досвід учням. Заохочував їх до праці і допомагав увійти в мистецький світ. Однією з учениць Холодного в 1985-1989 роках була авторка цієї статті, яка почуває глибоку вдячність до свого вчителя і вважає своїм обов'язком допомагати у підготові виставки його творів і монографії про життя і творчість Холодного.

Творчість Холодного не обмежувалася суто церковно-релігійним мистецтвом. Він писав також „приватні" ікони, які своїм модерним трактуванням далекі від суворих канонів традиційного іконопису, вражають силою духовного пієтизму мистця. Малював також краєвиди, натюрморти і портрети, був графіком.

Оригінальним аспектом творчости Холодного було малювання „портретів жучків", які він творив з великим задоволенням. Вони нагадують твори відомого мистця, натураліста Джона Джеймса Одубана (1785-1851). Дивлячися на свої об'єкти через збільшувальне скло, Холодний творив чудові портрети-студії жучків, дбайливо і докладно малюючи їх темперою, при тому пов'язував спостереження ученого ентомолога з майстерністю мистця. Холодний вважав, що жучки є верхом досконалости, красою і чудом природи.

Вище ми згадали, що нині Український Музей підготовляє виставку творів Петра Холодного, мол. і монографію про його творчість. Виставка відбудеться в Ню Йорку, пізніше в інших містах. Ми в діяспорі маємо нагоду зберегти зразки новітнього українського релігійного мистецтва, яке багато років не могло розвиватися у поневоленій Україні. Творчість Петра Холодного, мол. — величезний вклад у цю ділянку українського мистецтва і ми хочемо ознайомити світ, а голов не Україну, з творчістю одного з найвизначніших українських мистців XX століття.

Прохаємо українське громадянство підтримати цю справу. Пожертви, які можна відтягати від податку, просимо слати на адресу: The Ukrainian Museum, 203 Second Ave., New York, N.Y. 10003. Чеки просимо виписувати на: The Ukrainian Museum — Cholodny Fund.

Христина Сай-Ганкевич

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ АНАСТАЗІЯ БЕРЕЗОВСЬКА член УНС Відд. 497-го Т-ва ім. М. Міхновського в Едмонтоні, Алта, Канада померла 6-го травня 1992 року на 91-му році життя. Нар. 1901 року в Гриняві, Україна. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку сина Ігоря з родиною в Торонто, доньку Асю в Едмонтоні та сестру Олену з родиною в Україні. Похорон відбувся 11-го травня 1992 року на цвинтарі св. Михайла в Едмонтоні, Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Наконечний, секр.

СТЕНЛІ ДОСКОЧ член УНС Відд. 327-го Т-ва „Запорозька Січ" в Гемпстеді, Н.Й. помер 2-го квітня 1992 року на 80-му році життя. Нар. 1911 року в Йонкерсі, Н.Й. Членом УНС став 1945 року. Залишив у смутку дружину Зінаїду, доньку Мерілен з родиною, сина Юрія з родиною і сестру Аліс. Похорон відбувся на цвинтарі Пайнловн Меморіял Парк у Фармінґдейл, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Зеновія Зарицька, секр.

ГРИГОРІЙ ПЕТРО САРНОВСЬКИЙ член УНС Відд. 29-го Т-ва ім. Преображення Господнього Нанатікок, Па. помер 21-го травня 1992 року на 65-му році життя. Нар. 22-го вересня 1926 року в Нантікок, Па. Членом УНС став 1964 року. Залишив у смутку племінників і племінниць. Похорон відбувся 26-го травня 1992 року на цвинтарі церкви св. Миколая в Нюпорт Тавншип, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Ольга А. Маліщак, секр.

ВАСИЛЬ ПОПОВИЧ член УНС і секретар 367-го Відділу Т-ва „Запорозька Січ" в Рочестері, Н.Й. помер 4-го березня 1992 року на 77-му році життя. Нар. 1915 року в Рочестері, Н.Й. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Ольгу та двох синів Ричарда і Тому та 6 внуків. Похорон відбувся 4-го червня 1992 року на цвинтарі св. Гробу в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА КОНЮХ член УНС Відд. 361-го в Ню Йорку, Н.Й. померла 20-го травня 1992 року на 94-му році життя. Нар. 14-го травня 1898 року в Україні. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку Петра Конюха і Юрія Кобилюха. Похорон відбувся 23-го травня 1992 року на цвинтарі Оливна Гора в Ню Йорку.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Чума, секр.

Св. п. В. Сенютович-Бережний

Незнайома мені особа прислала коротеньку записку, що 3-го лютого 1992 року упокоївся в Бозі д-р Вячеслав Сенютович-Бережний, в Санта Барбара, Каліфорнія.

Покійний Вячеслав Сенютович-Бережний відомий українським науковцям як солідний дослідник українського минулого, особливо в ділянці геральдики та генеалоґії. В цій царині знання він полишив цілий ряд праць, які розкидані по різних виданнях.

Назвати б тільки деякі, як „Герб Анни Ярославни", „Із минулого нашої шляхти", „Про Вячеслава Липинського і його рід", „Про Байду Вишневецького", „Про смерть Івана Виговського" та багато інших.

„Список праць і публікацій Вячеслава Сенютовача-Бережного обіймає 69 позицій. Це цінний вклад в нашу культуру.

Вячеслав Сенютович-це нащадок шляхетсько-козацького роду, народився 15-го червня 1902 року біля села Токарі на Полтавщині, де його батьки мали маєток. Батько його працював в Полтавському земстві як юрист-консультант. В'ячеслав виростав змалку серед українського довкілля, а до гімназії учащав в Полтаві, яку закінчив в 1919 році. Відразу вступив до добровольчої армії і боровся проти большевиків. В 1920 році був вивезений з Криму до Константинополя, звідки переїхав до Сербії. В Беоґраді вступив на університет, на історично-філософський відділ, який закінчив в 1925 році. Працю одержав в банку, у девізовому відділі, бо знав добре німецьку і французьку мови.

В часі Другої світової війни воював в сербській армії проти німців. В 1941 році вивезли його з дружиною, лікаркою, до Німеччини на роботу. Після поразки Німеччини і перенесення УВУ з Праги до Мюнхену Сенютович вписався на історичний відділ, який закінчив докторатом разом із автором цих рядків. З того часу наше знайомство не переривалося до останніх днів його життя.

Ще в Мюнхені ми працювали на УВУ, д-р Сенютович — як асистент проф. Наталії Полонської-Василенко, і також в адміністрації ректорату УВУ. В ректораті УВУ д-р Сенютович був знайомий для багатьох студентів УВУ, які в його особі знаходили все приязну пораду.

На УВУ і я був запрошений викладати історію Церкви, і ми мали нагоду часто зустрічатися, аж доки доля нас не розлучила. Сенютовичі виїхали спершу до Парижа, а в 1952 році переїхали спершу до Парижа, а в 1952 році переїхали до Америки, де ми зустрілись знову при „фаховій" праці — я як „банковець" на Волстріт, а д-р Сенютович — в біржевій фірмі в Ню Йорку. В час вікендів ми мали нагоду зустрічатись в НТШ. Коли д-р Сенютович дослужився емеритури, Сенютовиичі на короткий час перенеслись в Кетскільські гори, а згодом переїхали до Каліфорнії і осіли в Санта Барбара.

Д-р Сенютович час від часу давав про себе знати, скаржився, що з віком слабнуть його сили. Померла його дружина і останні його листи навіяні сумом. Він прислав мені свої біографічні дані, список своїх праць, даючи до зрозуміння, що це може придатись до його некрологу. Сповняючи його волю, згадую його гарну постать оцими короткими рядками, щоб пом'янули його всі, хто його знав, особливо велика громада, що була пов'язана з УВУ, для якої Покійний д-р Сенютович був дійсно щирим приятелем.

Як людина д-р Сенютович був лагідної вдачі, високої особистої культури, глибокого знання, і як такий залишиться в моїй пам'яті. Нехай гостинна американська земля буде йому легкою.

Н.Н.